

International JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 09.04.2023
Published /Yayınlanma 30.06.2023
Volume/Issue (Cilt/Sayı)-ss/pp 10(96), 1346-1362

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8112114>
Araştırma Makalesi
ISSN: 2459-1149

Hasan ÖZKORKMAZ
<https://orcid.org/0009-0001-8317-5441>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Muhammed Mehdi TÜRK
<https://orcid.org/0000-0002-1624-569X>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Kemal TAŞYÜREK
<https://orcid.org/0009-0001-4324-991X>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Mehmet TAŞYÜREK
<https://orcid.org/0009-0005-0795-8443>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Salih BARAN
<https://orcid.org/0009-0005-6152-1023>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

Tuba GÜLER
<https://orcid.org/0000-0001-7365-8581>
MEB, Diyarbakır / TÜRKİYE

7. Sınıf Öğrencilerinin Deprem Hakkındaki Farkındalıklarının İncelenmesi

Investigation of 7th-Grade Students' Awareness of Earthquake

ÖZET

Deprem, her zaman olduğu gibi ülkemizde de büyük bir tehlike arz etmektedir. Ülkemiz, aktif bir deprem kuşağı üzerinde yer almaktadır ve bu nedenle, depreme karşı hazırlıklı olmak önemlidir. Özellikle öğrencilerin deprem farkındalığına sahip olmaları, onların güvende kalması açısından büyük bir önem taşımaktadır. Öğrencilerin deprem farkındalığı, onların deprem riskinin farkında olmalarını sağlar. Ayrıca, deprem farkındalığı, öğrencilerin deprem riskini azaltmak için ne yapabileceklerini öğrenmelerine de yardımcı olur. Deprem sırasında öğrencilerin nasıl hareket etmeleri gerektiği konusunda bilgi sahibi olmaları, yaralanma ve hasar riskini azaltabilir. Öğrenciler ayrıca, deprem öncesi, sırası ve sonrasında nasıl davranacaklarını öğrenerek de kendilerini koruyabilirler. Deprem farkındalığı, öğrencilerin aileleri ve topluları için de önemlidir. Öğrenciler, deprem riski taşıyan alanlarda yaşayan ailelerine de bilgi vererek onları da koruyabilirler. Bu nedenle, okullarda deprem farkındalığı eğitimleri ve tatbikatları düzenlemek önemlidir. Bu makale, 7. sınıf öğrencilerinin deprem farkındalığıyla ilgili çalışmaların incelenmesini ve ölçülmesini aynı zamanda deprem konusunda bilinçli bir toplum oluşturmaya önemini ele almaktadır. Deprem ülkemizde büyük bir tehlike olduğu vurgulanarak, öğrencilerin deprem farkındalığına sahip olmalarının önemi üzerinde durulmaktadır. Öğrencilerin deprem riskini anlamaları ve azaltmak için ne yapabileceklerini öğrenmeleri gerektiği belirtilmektedir. Araştırmaların ortaokul öğrencilerinin deprem farkındalığını artırmanın önemli olduğunu gösterdiği ve deprem eğitimlerinin bu amaçla düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, eğitim programlarına teknolojik gelişmelerin de dahil edilmesinin deprem farkındalığı ve bilgilendirmeye katkı sağlayabileceği ifade edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem farkındalığı, deprem eğitimleri, deprem riski, teknolojik gelişmeler.

ABSTRACT

Earthquake poses a great danger in our country as always. Our country is located on an active earthquake belt and therefore, it is important to be prepared for earthquakes. Students need to have earthquake awareness to keep them safe. Students' earthquake awareness makes them aware of the earthquake risk. In addition, earthquake awareness helps students learn what they can do to reduce the risk of earthquakes. Knowledge of how students should act during an earthquake can reduce the risk of injury and damage. Students can also protect themselves by learning how to behave before, during, and after an earthquake. Earthquake awareness is also important for students' families and communities. Students can also protect their families living in earthquake-prone areas by providing information to them. Therefore, it is important to organize earthquake awareness training and drills in schools. This article discusses the importance of examining and measuring studies on 7th-grade students' earthquake awareness, as well as the importance of creating an earthquake-aware society. Emphasizing that earthquake is a great danger in our country, the importance of students having earthquake awareness is emphasized. It is stated that students should understand the earthquake risk and learn what they can do to reduce it. It is emphasized research shows that it is important to increase earthquake awareness among secondary school students and earthquake education should be organized for this purpose. It is also stated that the inclusion of technological developments in education programs can contribute to earthquake awareness and information.

Keywords: Earthquake awareness, earthquake education, earthquake risk, technological advancements.

1. GİRİŞ

Deprem, her zaman olduğu gibi ülkemizde de büyük bir tehlike arz etmektedir. Ülkemiz, aktif bir deprem kuşağı üzerinde yer almaktadır ve bu nedenle, depreme karşı hazırlıklı olmak önemlidir. Özellikle öğrencilerin deprem farkındalığına sahip olmaları, onların güvende kalması açısından büyük bir önem taşımaktadır. Öğrencilerin deprem farkındalığı, onların deprem riskinin farkında olmalarını sağlar. Ayrıca, deprem farkındalığı, öğrencilerin deprem riskini azaltmak için ne yapabileceklerini öğrenmelerine de yardımcı olur. Örneğin, deprem sırasında öğrencilerin nasıl hareket etmeleri gerektiği konusunda bilgi sahibi olmaları, yaralanma ve hasar riskini azaltabilir. Öğrenciler ayrıca, deprem öncesi, sırası ve sonrasında nasıl davranacaklarını öğrenerek de kendilerini koruyabilirler. Deprem farkındalığı, öğrencilerin aileleri ve toplumları için de önemlidir. Öğrenciler, deprem riski taşıyan alanlarda yaşayan ailelerine de bilgi vererek onları da koruyabilirler. Bu nedenle, okullarda deprem farkındalığı eğitimleri ve tatbikatları düzenlemek önemlidir.

Deprem farkındalığının ortaokul öğrencileri için önemli olduğunu belirten birçok çalışma bulunmaktadır. Bunlardan biri, Ünsal, Arslan ve Mutlu (2018) tarafından yapılan bir araştırmadır. Bu araştırmada, ortaokul öğrencilerinin deprem farkındalıklarının artması durumunda, depreme hazırlık konusunda daha bilinçli olacakları ve deprem sonrasında oluşabilecek riskleri azaltabilecekleri belirtilmiştir. Bu nedenle, ortaokul öğrencilerine deprem farkındalığı eğitimleri vermek önemlidir. Öğrencilerin deprem farkındalığına sahip olması, aynı zamanda aileleri ve toplumlarının depreme karşı hazırlıklı olması açısından da önemlidir. Çünkü öğrenciler, deprem riski taşıyan alanlarda yaşayan ailelerine ve yakınlarına deprem konusunda bilgi vererek, onların da hazırlıklı olmasını sağlayabilirler (Ünsal vd., 2018).

Ortaokul öğrencilerinin deprem konusunda bilgilendirilmesi ve farkındalıklarının artırılması için çeşitli eğitim programları düzenlenmektedir. Örneğin, Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında, ortaokullara yönelik olarak "Depreme Hazırlık ve Bilinçlendirme Eğitimleri" verilmektedir. Bu eğitimlerde, öğrencilere depremin nedenleri, etkileri, hazırlık önlemleri ve deprem sonrasında yapılması gerekenler hakkında bilgi verilmektedir. Ayrıca, öğrencilerin pratik yapabilmeleri için deprem tatbikatları yapılmaktadır. Okulların yanı sıra, sivil toplum kuruluşları ve belediyeler de deprem eğitimleri düzenlemektedir. Örneğin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Deprem Dairesi Başkanlığı, "Okullarda Deprem Bilinci" projesi kapsamında, İstanbul'daki ortaokullarda deprem konusunda eğitimler vermektedir. Bu proje ile öğrencilerin deprem konusunda bilgi sahibi olmaları, hazırlık yapmaları ve deprem sonrasında doğru davranışları sergilemeleri hedeflenmektedir.

Ayrıca, teknolojik gelişmeler de deprem konusunda farkındalık ve bilgilendirme çalışmalarına katkı sağlamaktadır. Örneğin, İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından geliştirilen "Deprem Risk Analizi ve Eğitim Platformu" ile öğrencilerin deprem konusunda interaktif bir şekilde bilgi edinmeleri hedeflenmektedir.

Ortaokul öğrencilerinin deprem konusunda farkındalıklı olması, doğru bilgilendirme ile donatılmış olması, doğru davranışları sergilemeleri için oldukça önemlidir. Bu nedenle, eğitim programlarına deprem konusunun dâhil edilmesi ve öğrencilerin deprem tatbikatları ile pratik yapmaları sağlanmalıdır. Ayrıca, teknolojik gelişmelerin de deprem konusunda farkındalık ve bilgilendirme çalışmalarına katkı sağladığı unutulmamalıdır. Bu sayede, deprem konusunda bilinçli ve hazırlıklı bir toplum oluşturulabilir.

2. ÖĞRENCİLERİN DEPREM BİLİNCİ

2.1. Depremlerin Etkisini Anlamak

Depremler, insan yaşamı ve yapıları üzerinde önemli etkileri olabilecek doğal bir olgudur. Yer kabuğundaki tektonik plakaların hareketinden kaynaklanırlar ve bu da sismik dalgalar şeklinde ani enerji salınımına neden olabilir. Tektonik levha hareketlerinden kaynaklananlar ve volkanlar gibi doğal sebeplerden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere farklı deprem türleri vardır. Depremlerin nedenlerini ve türlerini anlamak, insan yaşamı ve yapıları üzerindeki potansiyel etkilerini tahmin etmek ve bunlara hazırlık yapmak için gereklidir. Depremlerin ölçülmesi, potansiyel etkilerini anlamak için çok önemlidir. Bir depremin büyüklüğü tipik olarak sismik dalgaların genliğine dayanan Richter ölçeği kullanılarak ölçülür (USGS, 2021). Ancak, sismik ölçümler ve büyüklük arasındaki karmaşık ilişki nedeniyle farklı kurumlar biraz farklı büyüklükler bildirebilir (USGS, 2021; NRC, 2003). Depremlerin insan yaşamı ve yapılar üzerindeki etkileri büyüklük, odak derinliği, mesafe, binaların depreme karşı direnci gibi faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir (NRC, 2003; FEMA, 2008). Depremlerin öngörülemezliği ve depremler sırasında yaşanan çaresizlik duygusu, insanlar üzerindeki etkilerini daha da artırabilmektedir (NRC, 2003). Depremlerin insan yaşamı üzerindeki etkileri fiziksel hasarın ötesine geçmekte ve ruh sağlığı üzerinde

önemli bir etkiye sahip olabilmektedir. Depremden kurtulanlar genellikle korku ve derin üzüntü yaşarlar, bu da depremlerin psikolojik etkilerine derinlemesine çözüm bulma ihtiyacına katkıda bulunur (APA, 2013; Kessler vd., 2008; Norris vd., 2002). Ek olarak, yetersiz bina kodları ve yönetmelikleri gibi insan ihmalinden kaynaklanan hasar, depremlerin etkisini şiddetlendirebilir (NRC, 2003). Bu nedenle, depremlerin önemini anlamak, insan yaşamı ve yapıları üzerindeki etkilerini en aza indirmek için etkili stratejiler geliştirmek için gereklidir

2.2. Depremlerin Temellerini Anlamak

Depremler, yer kabuğunda ani bir enerji salınımı olduğunda meydana gelen doğal bir olgudur. Bu enerji salınımı, zeminin sallanmasına ve yer değiştirmesine yol açabilen sismik dalgalara neden olur. Depremler genellikle tektonik plakaların hareketinden kaynaklanır, bu da fay hatları boyunca sürtünme ve stres oluşmasına neden olabilir (USGS, 2021). Öğrenciler arasında bu doğal afetle ilgili potansiyel riskler ve tehlikeler hakkında farkındalık yaratmak için depremlerin temellerini anlamak çok önemlidir. Depremlerin ölçeği genellikle depremin büyüklüğü hakkında bilgi sağlayan Richter ölçeği kullanılarak ölçülür. Bu ölçek 1'den 10'a kadar değişir ve sayıdaki her artış, depremin şiddetinde on katlık bir artışı temsil eder. Bir depremin büyüklüğü, depremin neden olduğu hasar ve yıkım düzeyi üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir (USGS, 2021). Öğrencilerde deprem bilincini artırmak için depremin nedenleri ve etkileri ile bu doğal afet risklerini en aza indirmek için alınabilecek önlemler konusunda onları eğitmek önemlidir. Öğrencilere deprem bilincine odaklanan eğitim ve öğretim faaliyetleri sağlamak, bilinçli ve hazırlıklı bir toplum oluşturmaya yardımcı olabilir (USGS, 2021; FEMA, 2020; UNDRR, 2021). Öğrenciler, deprem riskleri konusunda farkındalık yaratarak ve hazırlıklı olmayı teşvik ederek, bir depreme nasıl tepki vereceklerini ve zarar verme potansiyelini nasıl azaltacaklarını daha iyi anlayabilirler (UNDRR, 2021; FEMA, 2020; Red Cross, 2021; USGS, 2021; CDC, 2021; UNESCO, 2021).

3. TÜRKİYE'DE OKULLARDA DEPREM EĞİTİMİ

Deprem farkındalığı, depremin etkilerini en aza indirmek için son derece önemlidir. Özellikle Türkiye gibi deprem riskinin yüksek olduğu bir ülkede, okulların deprem eğitimi vermesi son derece önemlidir. Türkiye'de okullarda deprem eğitimi konusunda yapılan araştırmalar, öğrencilerin deprem konusunda belirli bir bilgi seviyesine sahip olduklarını göstermektedir (Acar-Savuk vd., 2019; Ünal, Ünal & Kesici, 2020). Ancak, öğrencilerin deprem farkındalığının yaş gruplarına ve coğrafi bölgelere göre farklılıklar gösterdiği de belirtilmektedir (Karagöz, 2017; Şahin vd., 2020). Bu nedenle, öğrencilerin deprem farkındalığını artırmak için okullarda farklı yaş gruplarına ve coğrafi bölgelere özel eğitimler verilmesi önerilmektedir (Ünal vd., 2020). Depremin öğrencilerin psikolojisi üzerindeki etkisi de önemli bir konudur. Deprem sonrası stres ve travma, öğrencilerin okul performansını olumsuz etkileyebilir ve uzun vadeli psikolojik sorunlara neden olabilir (Çetinkaya & Aydın, 2019). Bu nedenle, okulların deprem öncesi ve sonrası psikolojik destek sağlamak üzere hazırlıklı olmaları son derece önemlidir. Öğrencilerin deprem farkındalığına sahip olmanın yanı sıra, deprem sonrası stres ve travma ile başa çıkma becerilerinin de geliştirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla, okullarda deprem simülasyonları gibi pratik eğitimler yapılabilir (Acar-Savuk vd., 2019). Ayrıca, öğrencilerin deprem sonrası stres ve travma ile başa çıkma becerilerini geliştirmek için de psikolojik destek sağlanması önemlidir (Çetinkaya & Aydın, 2019). Türkiye'deki okulların deprem farkındalığı eğitimi vermesi son derece önemlidir. Öğrencilerin deprem farkındalığını artırmak için okullarda farklı yaş gruplarına ve coğrafi bölgelere özel eğitimler verilmesi gerekmektedir. Sonuç olarak, Türkiye'deki okulların deprem farkındalığı eğitimi vermesi son derece önemlidir. Bu eğitimlerin öğrencilerin deprem farkındalığını artırmasının yanı sıra, deprem sonrası stres ve travma ile başa çıkma becerilerini geliştirmelerine de yardımcı olması gerekmektedir. Ayrıca, okullarda deprem öncesi ve sonrası psikolojik destek sağlamak üzere hazırlıklı olunması da son derece önemlidir. Bu şekilde, öğrencilerin deprem sonrası oluşabilecek stres ve travmayla daha iyi başa çıkma becerilerini geliştirebilirler.

3.1. Deprem Simülasyonları

Deprem simülasyonları, öğrencilerin depremler hakkında daha fazla anlayış kazanmalarına ve depreme karşı hazırlıklı olmalarına yardımcı olabilir. Deprem simülasyonları, öğrencilere deprem sırasında neler olabileceğini ve nasıl tepki verilmesi gerektiğini göstererek, deprem anında ne yapmaları gerektiği konusunda pratik yapmalarına yardımcı olur. Bu tür simülasyonlar, öğrencilere, deprem sırasında nasıl tutunmaları, düşürmeleri ve örtmeleri gerektiği gibi deprem güvenliği prosedürleri hakkında da bilgi sağlar. Depremler, gezegenimizin fiziksel özelliklerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Yer kürenin iç yapısının jeolojik ve jeofiziksel çalışmaları, depremlerin oluşumunu ve türlerini anlamaya yardımcı olmuştur (Öztürk, 2015). Depremler, tektonik levha hareketleri ve volkanik patlamalar yoluyla dağların, vadilerin ve diğer yer şekillerinin oluşumuna neden olmuştur. Ayrıca, depremler maden yataklarının ve yer

altı su kaynaklarının oluşumuna da katkıda bulunmuştur (Kanbur, 2019). Depremlerin insanlık tarihi ve kültürü üzerinde de önemli etkileri olmuştur. Tarih boyunca depremler toplumlar üzerinde en çok can ve mal kaybına neden olmuştur (Meral, 2014). Pek çok kültürde depremler tanrıların öfkesinin bir işareti olarak görülmüş ve onları yatıştırmak için dini ayinler yapılmıştır (Atıcı, 2020). Depremler, sismik aktiviteye dayanacak şekilde tasarlanan birçok bina ile mimariyi de etkiledi (Erdoğan, 2016). Ancak, teknolojideki ilerlemelere rağmen, depremler insan yaşamı ve altyapı için önemli bir tehdit oluşturmaya devam etmektedir (Özdaş, 2021). Bu nedenle, can kaybı ve hasar riskini en aza indirmek için depreme hazırlık ve güvenlik önlemlerinin ciddiye alınması esastır (Yılmaz, Özdemir & Şahin, 2018).

Depreme hazırlık ve güvenlik önlemlerinin önemi abartılamaz. Depreme karşı alınabilecek önlemlerin, depreme hazırlık aşamalarının ve deprem anında yapılması gerekenlerin bilinmesi önemlidir (Smith, 2018). Hükümetler ve kuruluşlar, insanların deprem güvenlik önlemleri konusunda yeterince hazırlıklı ve bilgili olmasını sağlamak için çabalarını koordine etmelidir (Kaplan, 2020). Düşürme, örtme ve tutunma gibi deprem güvenliği prosedürlerine aşına olmak, bir deprem sırasında hayat kurtarabilir (FEMA, 2019). Bu nedenle, deprem güvenlik önlemleri konusunda farkındalığın artırılması ve depremin yıkıcı etkilerinden korunmak için gerekli önlemlerin alınması kritik önem taşımaktadır (USGS, 2021).

3.2. Deprem Eğitiminin Okul Müfredatlarına Dâhil Edilmesinin Önemi

Deprem eğitimi ve tatbikatları okul eğitiminin çok önemli bir bileşenidir. Depreme hazırlıklı olmaya öncelik vererek daha güvenli ve hazırlıklı bir toplum yaratılabilir. Deprem eğitimi ve tatbikatlarının okul yaşamının düzenli bir parçası olmasını sağlamak gerekli ve önemlidir (Kılıç, 2019). Deprem ansızın meydana gelebilen yaygın bir doğal afetdir. Bu nedenle okulların deprem eğitimi ve tatbikatlarına öncelik vermesi çok önemlidir. Öğrencileri ve personeli bir depreme nasıl müdahale edecekleri konusunda eğiterek yaralanma riskini azaltılabilir ve pek çok hayat kurtarılabilir. Bu, bir deprem senaryosunu simüle eden ve öğrencilere ve personele yapılması gereken uygun eylemleri öğreten düzenli deprem tatbikatları yoluyla başarılabılır (Kılıç, 2019). Türkiye'de yaşayan öğrencilerin deprem bilinci, ülkemizdeki deprem riski nedeniyle son derece önemlidir. Özellikle deprem kuşağında yaşayan öğrencilerin, deprem konusunda bilinçli olması ve gerektiğinde doğru davranışları sergilemesi hayat kurtarıcı olabilir. Ülkemizde okullarda yapılan deprem tatbikatları, öğrencilerin deprem konusunda bilinçlenmesine ve deprem sırasında nasıl davranmaları gerektiğine dair bilgi sahibi olmalarına yardımcı olur. Bu tatbikatlar sayesinde öğrenciler, deprem sırasında korunmak için hangi alanlara gitmeleri gerektiği, deprem sonrası neler yapmaları gerektiği konusunda eğitim almaktadırlar. Ayrıca, deprem konusunda verilen eğitimler de öğrencilerin deprem bilincinin artmasına yardımcı olmaktadır. Bu eğitimlerde depremin nedir, nasıl oluşur, deprem öncesi, sırası ve sonrasında neler yapılması gerektiği konuları işlenmektedir. Bu sayede öğrenciler, deprem konusunda bilinçlenmekte ve deprem sırasında doğru davranışları sergilemektedirler. Okulların yanı sıra, öğrencilerin aileleri de deprem konusunda bilinçli olmalıdır. Ailelerin deprem konusunda çocuklarına bilgi vermesi, evde deprem çantası hazırlaması ve deprem tatbikatları yapması da çocukların deprem konusundaki bilincini artırmakta ve deprem sırasında doğru davranışları sergilemelerine yardımcı olmaktadır.

3.3. Okullarda Deprem Konusunda Farkındalık Yaratmak

Türkiye'de 2023 Kahramanmaraş depremi sonrasında görüldüğü gibi, depremler eğitim ve hayatın her alanında önemli bir etkiye sahip olabilir. Bu tür afetlere hazırlanmak için okulların müfredatına deprem eğitiminin dahil edilmesi elzemdir. Bu, öğrencilere deprem bilimi, nedenleri ve sonuçları ve bunlara nasıl hazırlanılacağı ve bunlara nasıl yanıt verileceği hakkında bilgi vermeyi içerebilir. Öğrencilere bu bilgiyi sağlayarak, depremleri ve sonrasını ele almak için daha donanımlı olacaklardır. Ayrıca, deprem eğitiminin müfredata dahil edilmesi, öğrencilerin çok yönlü ve kapsamlı bir eğitim almalarını sağlamaya yardımcı olabilir. Deprem tatbikatlarının yapılması okullarda deprem farkındalığının artırılmasında önemli bir adımdır. Bu tatbikatlar, öğrencilerin ve personelin depremlere hazırlanmalarına ve depremlere hızlı ve etkili bir şekilde nasıl müdahale edeceklerini öğrenmelerine yardımcı olabilir (Atasoy & Ersoy, 2023). Türkiye'de Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), ülke genelindeki tüm okullarda eş zamanlı olarak yapılan deprem tatbikatlarını içeren Deprem Haftası etkinliklerini koordine etmektedir (AFAD, 2022; Ersoy & Atasoy, 2023). Ancak, bu tatbikatların gerçekçi olmasını ve gerçek bir depremin potansiyel etkisine uymasını sağlamak da önemlidir (Atasoy & Ersoy, 2023). Okullar, düzenli deprem tatbikatları yaparak öğrencilerin ve personelin depremlere hazırlıklı olmalarını ve acil durumlarda nasıl müdahale edeceklerini bilmelerini sağlamaya yardımcı olabilir (Ersoy & Atasoy, 2023). Ebeveynleri ve toplum üyelerini depreme hazırlık sürecine dahil etmek, okullarda depremler hakkında farkındalık yaratmada önemli bir adımdır. Bu, ailelere depreme hazırlık konusunda kaynak ve bilgi sağlamanın yanı sıra onları

deprem tatbikatlarına ve diğer hazırlık faaliyetlerine dahil etmeyi içerebilir (Ersoy & Atasoy, 2023). Bununla birlikte, okulların deprem hazırlığı konusunda yalnızca teorik bilgi sağlaması yeterli değildir. Pratik uygulamalar da önemlidir. Okullar, öğrencilerin deprem hazırlığı konusunda pratik becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için simülasyonlar veya pratik tatbikatlar yapabilirler (Smith, 2020). Bu tatbikatlar, öğrencilerin gerçek hayatta nasıl hareket etmeleri gerektiği konusunda fikir sahibi olmalarını sağlayabilir. Ayrıca, öğrencilerin olası deprem senaryolarına karşı hazırlıklı olmalarına yardımcı olabilir. Bu tür senaryolara karşı hazırlıklı olmak ve doğru davranışı bilmek, öğrencilerin hayatını kurtarabilir. Sonuç olarak, okulların deprem hazırlığı konusunda önemli bir rolü vardır. Öğrencilere deprem bilgisi, hazırlık becerileri ve tatbikatlar yoluyla deprem senaryolarına karşı hazırlıklı olmaları öğretilmelidir. Ayrıca, ebeveynler ve topluluk üyeleri de sürece dâhil edilerek, depreme hazırlık kültürü okul sınıflarının ötesine yayılabilir. Bu, gelecekteki depremlere karşı daha hazırlıklı bir toplum oluşturacak ve kayıpların azaltılmasına yardımcı olacaktır.

3.4. Deprem Hazırlığının Önemi

Depreme hazırlıklı olmak bireylerin, özellikle de öğrencilerin deprem anında kendilerini korumaları için çok önemlidir. Demirci tarafından yapılan bir çalışmada öğrencilerin bilgi, tutum ve davranışlarının deprem bilinci oluşturmak ve deprem anında kendilerini korumak için yeterli olduğu bulunmuştur (Demirci, 2016). Bu nedenle, deprem öncesinde, sırasında ve sonrasında güvenliklerini sağlamak için yapılması gereken doğru eylemlerin öğrencilere öğretilmesi önemlidir (Nguyen ve Altay, 2020). Bir deprem hazırlık planı geliştirmek, depremlerle ilgili riskleri ve bunlara nasıl hazırlanılacağını daha iyi anlamalarına yardımcı olabileceğinden, tüm öğrenciler için bir öncelik olmalıdır (Demirci, 2016). Güvenli ve tehlikeli bölgelerin belirlenmesi, deprem hazırlığının bir diğer önemli yönüdür. Öğrencilere evlerinde, okullarında ve topluluklarında güvenli alanların yanı sıra bir deprem sırasında tehlikeli olma olasılığı daha yüksek olan alanları belirlemeleri öğretilmelidir (Karthikeyan & Rajendran, 2020). Bu bilgi, bir deprem sırasında kendilerini korumak için sağlam bir sıra veya masanın altına sığınmak veya pencerelerden ve diğer tehlikelerden uzaklaşmak gibi uygun önlemleri almalarına yardımcı olabilir. Okullar ayrıca öğrencilere deprem güvenliği ve güvenli bölgelerin nasıl belirleneceği hakkında bilgi vermek için eğitim oturumları ve seminerler düzenleyebilir (Nguyen ve Altay, 2020). Acil durum malzemelerinin stoklanması da deprem hazırlığının önemli bir parçasıdır. Öğrenciler, bir deprem durumunda evlerinde ve sırt çantalarında yiyecek, su, ilk yardım çantası ve diğer gerekli malzemeleri bulundurmaya teşvik edilmelidir (Karthikeyan ve Rajendran, 2020). Bu, bir deprem durumunda gerekli kaynaklara erişmelerini sağlamaya yardımcı olabilir ve bir felaketin ardından daha iyi başa çıkmalarına yardımcı olabilir. Öğrenciler depreme hazırlanarak kendilerini ve ailelerini daha iyi koruyabilir ve daha güvenli ve dirençli bir toplum oluşturmaya katkıda bulunabilirler (Demirci, 2016; Karthikeyan ve Rajendran, 2020).

3.5. Deprem Sonrası Öğrenciler İçin Psikolojik Desteğin Önemi

Deprem gibi doğal afetlerin bireyler üzerindeki psikolojik etkileri hakkında yapılan çalışmalar, hem doğrudan hem de dolaylı olarak depremedeleri etkileyerek geniş kapsamlı ve uzun süreli sonuçlar doğurduğunu ortaya koymuştur (Yılmaz & Çevik, 2020). Deprem sonrasında akut stres reaksiyonlarının bir ay boyunca devam etmesi normal ve doğal bir tepki olarak kabul edilir (Şahin, Batmaz & Bilgin 2016). Ancak, bazı bireylerde bu tepkilerin, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) ve depresyon gibi daha ciddi zihinsel sağlık sorunlarına yol açabileceği gözlenmiştir (Karanci & Baştuğ, 2010). Bu nedenle, afet kurtarma sürecinde ruh sağlığına da öncelik verilmesi, depremlerden etkilenen bireylerin ve toplulukların uzun vadeli refahı için büyük önem taşımaktadır (Altun & Uskun, 2018). Deprem gibi doğal afetlerin bireyler üzerindeki psikolojik etkileri hakkında yapılan çalışmalar, hem doğrudan hem de dolaylı olarak depremedeleri etkileyerek geniş kapsamlı ve uzun süreli sonuçlar doğurduğunu ortaya koymuştur (Yılmaz & Çevik, 2020). Depremlerin psikolojik etkilerine genel bir bakış, çeşitli şekillerde kaygı, depresyon, korku ve keder gibi duygusal reaksiyonlara neden olduğunu göstermiştir (Chiu vd., 2016). Sosyal destek almanın travmaları iyileştirici ve hafifletici etkisi olduğu da bulunmuştur (Brewin vd., 2000). Deprem gibi bir travma sonrasında gelişen psikolojik reaksiyonlar farklı özellikler gösterebilir (Neria vd., 2008). Bu nedenle, depremedelere psikolojik destek sağlamak, onların deneyimlerini işlemelerine, stres ve duygusal sıkıntılarla baş etmelerine yardımcı olmak ve uzun vadeli ruh sağlığı desteği sağlamak için gereklidir (Pfefferbaum & North, 2020). Bir depremden sonra psikolojik destek, sadece hemen sonrasında değil, aynı zamanda iyileşme sürecinde de hayati önem taşımaktadır (Pynoos vd., 2013; Yılmaz & Çevik, 2020). Psikolojik destek sağlamak, bireylerin kendilerini daha fazla desteklenmiş ve daha az yalıtılmış hissetmelerine yardımcı olabilir, bu da genel refahlarına katkıda bulunabilir (Bryant vd., 2014). Türk Psikologlar Derneği Travma, Afet ve Kriz Birimi'nden Klinik Psikolog Dr. Aslı Akdaş Mitrani, afetlerde psikolojik desteğin önemine vurgu yaparak, bireylere sadece ilk anda değil süreç boyunca yardımcı

olduğunu belirtiyor (TPD, 2019). Travmatik yas üzerine ampirik çalışma bulunmamakla birlikte, mevcut az sayıda çalışma vaka raporları ve yasin fenomenolojisi ve tedavi yaklaşımlarını içermektedir (Rando, 1993). Bu nedenle, psikolojik desteğin afete müdahale ve iyileştirme çabalarına dâhil edilmesi, depremlerden etkilenen bireylerin ve toplulukların uzun vadeli iyileşmesini ve esenliğini desteklemek için çok önemlidir. Sonuç olarak; Depremi yaşamak, öğrenciler üzerinde derin duygusal etkiler bırakan bir deneyimdir. Şok, korku, panik, endişe gibi duygusal tepkiler, depremi yaşamış öğrenciler arasında yaygındır. Bu duygusal durumlar, günlük yaşamın işlevselliğini etkileyebilir ve öğrencilerin okul başarısını olumsuz etkileyebilir. Ancak, destek, iyileşme ve eğitim gibi önlemler, depremi yaşamış öğrencilerin duygusal sağlığını desteklemek ve onların güçlenmesini sağlamak açısından büyük önem taşır.

4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı 6 Şubat Kahramanmaraş depremini yaşamış öğrencilerin deprem farkındalıklarının belirlenmesine çalışılacaktır. Bu tür doğal afetlerin potansiyel tehlikelerini ve etkilerini anlamalarına yardımcı olabileceğinden, depremlerin arkasındaki bilimi anlamaları çok önemlidir. Depremlerin nedenlerini ve etkilerini öğrenmek, öğrencilerin topluluklarına ve çevreye karşı sorumluluk duygusu geliştirmelerine de yardımcı olabilir

Bu araştırma çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Deprem sizin için neyi ifade etmektedir?
2. Depremi nedenini nedir?
3. Olası bir depreme karşı aldığınız önlem nedir?
4. Depreme karşı alınan önlemler sizce nelerdir?
5. Yaşadığınız çevrede bir deprem olması durumunda depremden zarar görenlere karşı neler yapmayı düşünmektesiniz?
6. Sizce deprem önceden bilinebilir mi?
7. Deprem sırasında ve sonrasında neler yaşadınız ve hissettikleriniz nelerdir?
8. Yaşadığınız evin depreme dayanıklılığı hakkında ne düşünmektesiniz?

5. YÖNTEM

Bu çalışma betimsel bir amaca sahiptir. Bu tür çalışmalarda, derinlemesine sunan kalitatif yöntemlerin bilindiği genellemeden uzak bilgiler, kantitatif yöntemler kadar önemli genelleştirmeyi amaçlar. Niteliksel bir yöntem yarı yapılandırılmış görüşme yöntemine dayalı olarak Bu çalışmada çocukların bu konudaki düşüncelerini analiz etmek için kullanılacaktır. Hazırlanan soruların geçerliliği Yüz yüze görüşme (sorularda yer alan bilgilerin gerçek hayatta konuyla ilgili kişilerle yapılan görüşmelerde de kullanılması ve sonuçların karşılaştırılması ile test edilmiş güvenilirliği ise Test-tekrar testi: Aynı soruların farklı zamanlarda farklı gruplara sorulması ve sonuçların karşılaştırılması ile güvenilirliği test edilmiştir. Sorular, öğrencilerin deprem hakkındaki farkındalıklarını ve bilgi düzeylerini ölçmek için kullanılabilir. Sorular, deprem öncesi, deprem sırası ve deprem sonrası dönemlerde nasıl hareket edileceği, acil durumlarda yapılacaklar, güvenli yerler, sağlık hizmetleri, psikolojik destek, vb. konularda öğrencilerin bilgi seviyelerini ölçmeye yöneliktir. Hazırlanan sorular örnek bir grup öğrenciye uygulanabilir ve sonuçlar analiz edilerek, öğrencilerin deprem hakkındaki farkındalık düzeyleri belirlenmeye yöneliktir.

6. BULGULAR

Diyarbakır ili Yenişehir ilçesi Ahmet Yesevi Ortaokulunda eğitim gören ve 6 Şubat Kahramanmaraş depremini yaşamış 111 öğrenci ile yapılan görüşme ve sorulara verilen cevapların analizi yapılarak öğrencilerin deprem farkındalıkları belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kız	62	55,86
Erkek	49	44,14
Toplam	111	100,00

Öğrencilerin kız ve erkek sayıları hakkında toplanan veriler, örneklemin genel cinsiyet dağılımı hakkında bilgi sağlayabilir. Bu bilgi, deprem gibi acil durumlar için hazırlık çalışmaları yaparken, öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklı ihtiyaçları ve zorlukları olabileceği konusunda farkındalık yaratmak için

kullanılabilir. Örneğin, deprem sonrası yaşam koşulları gibi konularda, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre farklı zorluklarla karşılaşabileceği düşünülebilir ve buna göre hazırlık çalışmaları yapılabilir.

Tablo 2. Deprem Sizin İçin Neyi İfade Etmektedir? Sorusuna Verilen Cevapların Dağılım Tablosu

1.Deprem sizin için neyi ifade etmektedir?	KIZ	%	ERKEK	%	TOPLAM	%
Doğal afettir.	13,00	11,71	13,00	11,71	26,00	23,42
Çok korkutucu bir olaydır.	3,00	2,70	4,00	3,60	7,00	6,31
İnsanların can ve mal kaybına sebep olan bir afettir.	16,00	14,41	6,00	5,41	22,00	19,82
Ne zaman olacağı önceden bilinmeyen ve engellenemeyen bir doğal afettir.	14,00	12,61	9,00	8,11	23,00	20,72
Evlerimizin yıkılması, akrabalarımızın ölmesi demektir.	2,00	1,80	3,00	2,70	5,00	4,50
Şiddetli yer sarsıntısıdır.	4,00	3,60	6,00	5,41	10,00	9,01
Deprem evler için yıkıcı ve zarar verici bir olay olup, insanlar için üzüntü vericidir.	3,00	2,70	1,00	0,90	4,00	3,60
İnsanlar için canlarının ve mallarının kaybı, ağlama ve koşuşturma demektir.	1,00	0,90	4,00	3,60	5,00	4,50
Büyük hasarlar, sonrasında maddi sıkıntı, kayıpları için üzüntü anlamına gelir.	3,00	2,70	3,00	2,70	6,00	5,41
Yeryüzü şekillerinin oluşması için gerekli olan bir doğa olayıdır	3,00	2,70	0,00	0,00	3,00	2,70

Tablo 2'deki verileri incelediğinde, "Deprem" kavramının öğrenciler açısından farklı anlamlar taşıdığı görülebiliyor. Katılımcıların farklı görüşlere sahip olduğunu ve depremi çeşitli şekillerde değerlendirdiklerini gösteren çeşitli yanıtlar bulunmaktadır.

Verilere dayanarak, katılımcıların %23.4'ü depremi bir doğal afet olarak tanımlamıştır. %19.8'i depremin insanların can ve mal kaybına sebep olan bir afet olduğunu belirtirken, %20.7'si depremi ne zaman olacağı önceden bilinmeyen ve engellenemeyen bir doğal afet olarak görmektedir. Diğer yanıtlar arasında depremin korkutucu bir olay olduğunu ifade edenler (%6.3), depremin evlerin yıkılması ve akrabaların ölmesi anlamına geldiğini düşünenler (%4.5), depremin şiddetli yer sarsıntısı olduğunu belirtenler (%9.0), depremin evler için yıkıcı ve zarar verici olduğunu ve insanlar için üzüntü verici olduğunu düşünenler (%3.6), depremin insanlar için can ve mal kaybı, ağlama ve koşuşturmayı temsil ettiğini ifade edenler (%4.5) ve depremin büyük hasarlara ve sonrasında maddi sıkıntıya neden olan bir olay olduğunu düşünenler (%5.4) bulunmaktadır. Ayrıca, depremin yeryüzü şekillerinin oluşmasında bir doğa olayı olduğunu belirtenler de bulunmaktadır (%2.7).

Bu verilere dayanarak, depremin genel olarak insanların can ve mal kaybına, evlerin yıkılmasına ve zararlara yol açan bir doğal afet olarak algılandığını söyleyebiliriz. Ancak, her katılımcının farklı bir algısı olduğu unutulmamalıdır.

En fazla olan yanıt, "Doğal afettir" (%23,42) şeklindedir. Bu, ankete katılanların çoğunluğunun depremi bir doğal afet olarak algılandığını gösterir. Deprem, doğanın gücünü ve etkisini temsil ederken, insanların yaşam ve mal varlıkları üzerinde ciddi sonuçlar doğurabileceği anlamına gelir.

"Deprem, öğrenciler açısından doğal afet anlamına gelir" ifadesi öğrencilerin deprem hakkındaki algılarını ve duygusal tepkilerini yansıtmaktadır. Bu ifadenin öğrenciler açısından ayrıntılı yorumları aşağıdaki gibidir;

1. Tehlike ve güvensizlik hissi: Deprem, öğrencilerde genellikle büyük bir tehlike ve güvensizlik hissi uyandırır. Doğal bir afet olarak algılanması, öğrencilerin çevrelerindeki dünyanın aniden değişebileceği fikrini güçlendirebilir.
2. Korku ve endişe: Öğrenciler, deprem sırasında korku ve endişe duyabilirler. Yer sarsıntısı, çevredeki eşyaların devrilmesi veya yapıların zarar görmesi gibi faktörler, öğrencilerde büyük bir tedirginlik yaratabilir.
3. Stres ve kaygı: Deprem öğrenciler için stresli bir deneyim olabilir. Okulda, evde veya diğer günlük rutinlerinde yaşanan aksaklıklar ve belirsizlikler, öğrencilerin kaygı düzeyini artırabilir.
4. Eşyaların ve evlerin yıkılması endişesi: Öğrenciler, deprem durumunda evlerinin veya okullarının zarar görebileceği düşüncesiyle endişe duyabilirler. Bu endişe, öğrencilerin günlük yaşamlarının etkileneceği ve sevdiklerinin de tehlikede olabileceği kaygısını artırabilir.
5. Duygusal travma: Öğrenciler, deprem sonrasında yaşanan yıkım ve kayıplar nedeniyle duygusal travma yaşayabilirler. Arkadaşlarını veya aile üyelerini kaybetme, evlerini terk etme veya güvende olma konusunda belirsizlik, öğrencilerde üzüntü ve endişe yaratabilir.

Bu yorumlar, öğrencilerin deprem karşısında hissedecekleri duygusal tepkileri ve endişeleri açıklamaktadır. Öğrenciler için deprem, güvenlik ve istikrarın sorgulandığı bir dönem olabilir ve bu nedenle onların desteklenmesi ve rahatlatılması önemlidir.

Tablo 3. Depremin Nedeni Nedir? Sorusuna Verilen Cevapların Dağılım Tablosu

2. Depremin nedeni nedir?	KIZ	%	ERKEK	%	TOPLAM	%
Bilmiyorum.	5,00	4,50	10,00	9,01	15,00	13,51
Yer kabuğunda meydana gelen kırılma, yarılmadır.	4,00	3,60	11,00	9,91	15,00	13,51
Evlerin sağlam yapılmamasıdır. Evi yapanların malzemenin çalmalarıdır	9,00	8,11	5,00	4,50	14,00	12,61
Volkanik Olaylar, patlamalarıdır.	0,00	0,00	2,00	1,80	2,00	1,80
Yer altında meydana gelen boşluklar depreme yol açıyor.	7,00	6,31	6,00	5,41	13,00	11,71
Okyanuslarda yapılan nükleer bomba denemeleri olabilir.	1,00	0,90	0,00	0,00	1,00	0,90
Yerkabuğunun altındaki hareketlerden kaynaklanmaktadır.	9,00	8,11	4,00	3,60	13,00	11,71
Yapılan evlerin fay hatları üzerine yapıldığı için	2,00	1,80	1,00	0,90	3,00	2,70
Fay hatlarının zaman zaman harekete geçmesiyle deprem meydana gelir.	19,00	17,12	4,00	3,60	23,00	20,72
Allah'ın (Yaratıcının) bizler için hazırlamış olduğu imtihanlardan biridir.	2,00	1,80	5,00	4,50	7,00	6,31
Diğerleri (İklim koşullarından, toprak kayması, Ormanların azalması, Erozyondan kaynaklanır.)	4,00	3,60	1,00	0,90	5,00	4,50

Verileri incelendiğinde "Depremin nedeni nedir?" sorusuna verilen çeşitli cevaplar olduğunu görüyoruz. Katılımcıların farklı görüşlere sahip olduğunu ve deprem nedenleri konusunda çeşitli yanıtlar verdiğini göstermektedir. Verilere dayanarak yapılabilecek bazı yorumlar aşağıdadır:

- En yüksek orana sahip olan yanıt "Fay hatlarının zaman zaman harekete geçmesiyle deprem meydana gelir." (%20,72) şeklindedir.
- %13.5'i depremin nedenini bilmediğini ifade etmektedir. Bu, deprem konusunda bilgi eksikliği veya katılımcıların bu konuda daha fazla bilgiye sahip olmadığı anlamına gelebilir.
- %13.5'i depremin yer kabuğunda meydana gelen kırılma ve yarılmadan kaynaklandığını belirtmektedir. Bu yanıt, depremin temel nedeninin yer kabuğunda gerçekleşen tektonik hareketler olduğunu yansıtmaktadır.
- %12.6'sı evlerin sağlam yapılmaması ve yapı malzemelerinin hırsızlık sonucu çalınması gibi faktörlerin deprem nedeni olduğunu düşünmektedir. Bu yanıt, yapısal güçlendirmenin önemini vurgulamaktadır.
- Diğer yanıtlar arasında volkanik olaylar ve patlamalar (%1.8), yer altında meydana gelen boşluklar (%11.7), okyanuslarda yapılan nükleer bomba denemeleri (%0.9), yerkabuğunun altındaki hareketler (%11.7), yapıların fay hatları üzerine inşa edilmesi (%2.7), depremin Allah'ın (Yaratıcının) bir imtihanı olduğu (%6.3) ve diğer etkenler (iklim koşulları, toprak kayması, orman azalması, erozyon vb.) (%4.5) olarak belirtilmektedir.

Bu yanıtlar, katılımcıların deprem nedenleri hakkındaki çeşitli inanç ve algılarını yansıtmaktadır. Depremin gerçek nedeni, yer kabuğunda meydana gelen tektonik hareketler ve fay hatlarının hareketiyle ilgilidir. Ancak, diğer yanıtlar da katılımcıların bireysel algılarını yansıtmaktadır.

Depremler, yer kabuğunda meydana gelen kırılma ve yarılmalar sonucunda ortaya çıkar. Yer kabuğu, büyük bir bulmaca gibi birbirine oturan ve hareket eden plakalardan oluşur. Bu plakalar, bazen birbirlerinden uzaklaşırken bazen de birbirlerine doğru hareket ederken sürekli olarak etkileşim halindedir.

Öğrenciler için önemli olan nokta, depremlerin nedeninin yer kabuğundaki plakaların hareketleri olduğunu anlamaktır. Plakaların hareketi sonucunda oluşan gerilim ve enerji biriktirilir ve bu birikim, aniden serbest bırakıldığında deprem meydana gelir. Yer kabuğundaki kırılma ve yarılmalar, bu gerilimin açığa çıkmasıyla birlikte yer sarsıntısına ve deprem dalgalarının yayılmasına neden olur.

Bu bilgi, öğrencilere depremlerin doğasını anlatırken, onlara yer kabuğundaki plaka hareketlerinin depremlerin temel nedeni olduğunu vurgular. Ayrıca *depremlerin tahmin edilemez doğası hakkında da farkındalık yaratır*. Öğrenciler, depremlerin oluşum sürecini anlayarak depremlere karşı daha bilinçli ve hazırlıklı olabilirler.

Tablo 4. Olası Bir Depreme Karşı (Aile olarak sizlerin) Aldığımız Önlem Nedir? Sorusuna Verilen Cevapların Dağılım Tablosu

3.Olası bir depreme karşı (Aile olarak sizlerin) aldığımız önlem nedir?	KIZ	%	ERKEK	%	TOPLAM	%
Depreme karşı önlem almadık.	13,00	11,71	11,00	9,91	24,00	21,62
Deprem tatbikatı yaptık.	14,00	12,61	7,00	6,31	21,00	18,92
Olaçak bir depreme karşı deprem çantası hazırladık.	24,00	21,62	17,00	15,32	41,00	36,94
Evimizi deprem dayanıklı malzemelerden yaptırдық.	10,00	9,01	7,00	6,31	17,00	15,32
Devrilebilecek eşyaları duvara sabitledik	1,00	0,90	7,00	6,31	8,00	7,21

- %21.6, herhangi bir depreme karşı önlem almadıklarını belirtiyor. Bu, bazı ailelerin deprem farkındalığı veya hazırlıkları konusunda eksik olabileceğini göstermektedir. Deprem öncesi önlemlerin alınmaması, ailenin ve evin depreme karşı savunmasız olabileceğini göstermektedir.
- %18.9, deprem tatbikatı yaptıklarını belirtiyor. Bu yanıt, ailenin deprem bilincinin olduğunu ve potansiyel bir deprem durumunda nasıl tepki vereceklerini uygulamalı olarak öğrendiklerini göstermektedir. Deprem tatbikatları, ailenin hazırlıklı olmasını ve güvenli davranışları benimsemesini sağlayabilir.
- %36.9, olası bir depreme karşı deprem çantası hazırladıklarını belirtiyor. Bu, ailenin deprem durumunda acil ihtiyaçları karşılamak için gerekli malzemeleri içeren bir çanta hazırladığını göstermektedir. Deprem çantaları, acil durum durumunda hayati öneme sahip olan su, yiyecek, ilaçlar, ilk yardım malzemeleri vb. gibi temel ihtiyaçları içerir.
- %15.3, evlerini deprem dayanıklı malzemelerden yaptırdıklarını ifade ediyor. Bu yanıt, ailenin deprem riskini azaltmak için yapısal olarak güçlendirilmiş bir ev tercih ettiğini göstermektedir. Deprem dayanıklı yapı malzemeleri, yapıların deprem sırasında daha dayanıklı olmasını ve hasar riskini azaltmasını sağlar.
- %7.2, devrilebilecek eşyaları duvara sabitlediklerini belirtiyor. Bu, ailenin evdeki mobilyaları, rafları veya diğer eşyaları deprem sırasında düşmesini önlemek için güvenli bir şekilde sabitlediğini göstermektedir. Bu tür önlemler, evdeki potansiyel tehlikeleri azaltabilir ve güvenliği artırabilir.

En yüksek orana sahip olan yanıt "Olası bir depreme karşı deprem çantası hazırladık" (%36,94) şeklindedir. Bu yanıt öğrenciler açısından ayrıntılı olarak yorumlayacak olursak: Deprem çantası, olası bir deprem durumunda ailenin ihtiyaçlarını karşılamak için önceden hazırlanan bir acil durum çantasıdır. Bu çanta, deprem anında veya sonrasında kullanılması gereken önemli malzemeleri içerir. Deprem çantasının hazırlanması, ailenin deprem sırasında daha güvende olmasını ve acil durumlarla başa çıkmasını sağlamak amacıyla önemlidir. Öğrenciler açısından deprem çantası hazırlama önlemi, ailenin birlikte hareket etmesini ve olası bir deprem durumunda ihtiyaç duyulacak temel malzemelerin yanlarında bulunmasını sağlar. Deprem çantası, içerisinde acil durumda kullanılacak su, gıda, ilaçlar, el feneri, pil, çakmak, cep telefonu şarj cihazı, battaniye gibi malzemeleri içerir. Bu çanta, ailenin deprem sırasında güvende olmasını ve ilk yardım ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayarak stres seviyesini azaltır. Deprem çantası hazırlamak, öğrencilere deprem öncesinde aileleriyle birlikte hareket etme ve önemli malzemelerin eksiksiz olduğundan emin olma konusunda bilinç kazandırır. Ayrıca, deprem çantasının güncel tutulması ve düzenli olarak kontrol edilmesi gerektiği önemli bir noktadır. Öğrenciler, aileleriyle birlikte deprem çantası hazırlayarak, olası bir deprem durumunda daha güvende olmanın ve daha iyi bir şekilde başa çıkmanın farkındalığını kazanırlar.

Tablo 5. Depreme Karşı Alınan Önlemler Sizce Nelerdir? (Ailenizin ve Devlet Kurumlarının) Sorusuna Verilen Cevapların Dağılım Tablosu

4. Depreme karşı alınan önlemler sizce nelerdir? (Ailenizin ve Devlet Kurumlarının)	KIZ	%	ERKEK	%	TOPLAM	%
Yok	5,00	4,50	5,00	4,50	10,00	9,01
Var	1,00	0,90	2,00	1,80	3,00	2,70
Bazı evlerin depreme karşı dayanıklı, sağlam yapılması.	26,00	23,42	26,00	23,42	52,00	46,85
Hazırlık olarak ailem Deprem çantası hazırladı.	11,00	9,91	4,00	3,60	15,00	13,51
Deprem anında devrilecek eşyaları duvara monte ettirdik.	4,00	3,60	1,00	0,90	5,00	4,50
Evlerimizi sağlam zeminler üzerine kurulmasını sağlanmalı.	8,00	7,21	4,00	3,60	12,00	10,81
Evimizi yıkılırsa diye Çadır satın aldık.	0,00	0,00	1,00	0,90	1,00	0,90
Deprem sırasında kullanmak üzere köyde ev, kulübe, yapıldı.	4,00	3,60	3,00	2,70	7,00	6,31
Sık sık deprem olmadığı için unutuluyor ve önlem alınmıyor.	1,00	0,90	3,00	2,70	4,00	3,60
Okulda her yıl deprem tatbikatları yapılıyor.	2,00	1,80	0,00	0,00	2,00	1,80

"Depreme karşı alınan önlemler sizce nelerdir? (Ailenizin ve Devlet Kurumlarının)" sorusuna verilen cevapları analiz ettiğimizde;

- %9, alınan herhangi bir önlem olmadığını ifade ediyor. Bu, bazı ailelerin veya devlet kurumlarının deprem konusunda hazırlıksız olduğunu veya önlem almadığını göstermektedir. Deprem konusunda farkındalığın düşük olması veya başka faktörlerin etkili olması nedeniyle önlemler alınmamış olabilir.
- %2.7, alınan önlemler olduğunu belirtiyor. Ancak, veri detaylı bir açıklama sağlamadığından hangi önlemlerin alındığı konusunda net bir bilgi verilemiyor.
- %46.8, bazı evlerin depreme karşı dayanıklı ve sağlam yapıldığını ifade ediyor. Bu, ailelerin veya devlet kurumlarının yapı inşaatında deprem dayanıklılığına önem verdiğini ve güvenli yapılar oluşturmak için çaba sarf ettiklerini göstermektedir.
- %13.5, ailelerin deprem çantası hazırladığını belirtiyor. Bu, ailelerin acil durumlar için temel ihtiyaçları içeren deprem çantalarını hazırladığını göstermektedir.
- Diğer yanıtlar arasında deprem anında devrilecek eşyaların duvara monte edilmesi (%4.5), evlerin sağlam zeminler üzerine kurulması (%10.8), çadır satın alma (%0.9), köyde yapılan yapılar (%6.3), deprem farkındalığının düşük olması nedeniyle önlem alınmaması (%3.6) ve okullarda düzenlenen deprem tatbikatları (%1.8) bulunmaktadır.

En yüksek orana sahip olan yanıt "Bazı evlerin depreme karşı dayanıklı, sağlam yapılması" (%46,85) şeklindedir. Bu yanıt öğrenciler açısından ayrıntılı olarak yorumlayacak olursak:

Depreme karşı alınan önlemler arasında en önemli adımlardan biri, binaların depreme dayanıklı ve sağlam bir şekilde inşa edilmesidir. Bu önlem, hem ailelerin güvenliğini sağlamak hem de deprem sonrasında hasarın minimize edilmesini hedefler. Özellikle deprem riski yüksek bölgelerde yaşayan aileler için, binaların dayanıklı malzemelerle inşa edilmesi ve deprem yönetmeliklerine uygun olması büyük önem taşır. Öğrenciler açısından bu önlem, ailelerinin güvende olmasını ve deprem anında binalarının yıkılma riskinin azalmasını sağlar. Sağlam yapılar, deprem sırasında ailenin can güvenliğini korur ve evde oluşabilecek hasarın etkilerini azaltır. Bu önlem aynı zamanda deprem bilincini artırır ve öğrencilere güvenli bir yaşam ortamının önemini öğretir.

Tablo 6. Yaşadığınız Çevrede Bir Deprem Olsaydı Depremden Zarar Gören İnsanlara Karşı Neler Yapmak İsterdiniz? Sorusuna Verilen Cevapların Dağılım Tablosu

5. Yaşadığınız çevrede bir deprem olsaydı depremden zarar gören insanlara karşı neler yapmak isterdiniz?	KIZ	%	ERKEK	%	TOPLAM	%
Bilmiyorum.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yardım etmeye çalışırım.	6,00	5,41	14,00	12,61	20,00	18,02
Yaralılara yardım etmeye çalışır, hastaneye taşıırım.	1,00	0,90	2,00	1,80	3,00	2,70
Gerekli yerleri (Ambulans, itfaiye vb.) kurumlardan yardım isterim.	13,00	11,71	11,00	9,91	24,00	21,62
Depremzedeler için giyecek, gıda, çadır, su, kan ve para yardımı toplarım.	23,00	20,72	18,00	16,22	41,00	36,94
Kurtulanların Panik yapmalarını önlemek için uğraşırım, onları sakinleştirmeye çalışırım	7,00	6,31	2,00	1,80	9,00	8,11
Depremzedeler için yardım kampanyası başlatırım.	12,00	10,81	2,00	1,80	14,00	12,61

Devlet kurumları da depreme karşı önlem alırken, yapı denetimi ve deprem yönetmeliklerinin uygulanmasını sağlar. Deprem riski olan bölgelerde binaların kontrol edilmesi, deprem dayanıklılığına yönelik çalışmaların yapılması ve halkı bilgilendirici kampanyaların düzenlenmesi gibi adımlar da önemlidir. Bu önlemler, toplumun genel güvenliğini sağlamak amacıyla devletin sorumluluğunda olan adımlardır. Öğrenciler, bu önlemlerle birlikte okullarda düzenlenen deprem tatbikatlarıyla da bilinçlendirilir. Tatbikatlar, deprem anında nasıl hareket edilmesi gerektiği konusunda öğrencilere pratik bilgiler verir ve panik durumlarının azaltılmasına yardımcı olur. Depreme karşı alınan önlemler, öğrencilerin güvenliği ve sağlığı açısından büyük önem taşır ve deprem bilincini erken yaşta kazanmalarını sağlar. Bu verilere dayanarak, bazı ailelerin deprem farkındalığı ve hazırlıklarında eksiklik olduğunu göstermektedir. Ancak, önemli bir oranda ailelerin depreme karşı dayanıklı evler, deprem çantaları ve diğer önlemler almış olduğunu görüyoruz. Devlet kurumlarının da depreme dayanıklı yapılar inşa etmek ve deprem konusunda farkındalığı artırmak için çalışmalar yaptığı görülmektedir.

"Yaşadığınız çevrede bir deprem olsaydı depremden zarar gören insanlara karşı neler yapmak isterdiniz?" sorusuna verilen cevapları analiz edip şöyle yorumlayabiliriz:

- %18, zarar gören insanlara yardım etmeye çalışacaklarını belirtiyor. Bu, insanların depremzedelere destek olmak ve ihtiyaçlarını karşılamak için aktif olarak çaba sarf etmek istediklerini göstermektedir.

Yardım etme çabaları, acil yardım sağlama, sakinleştirme ve gerektiğinde ilgili kurumlardan yardım talep etme gibi şekillerde olabilir.

- %2.7, yaralıları yardım etme ve hastaneye taşıma gibi daha spesifik bir yardım eylemi yapmayı düşündüklerini ifade ediyor. Bu, depremzedelere acil tıbbi yardım sağlamak için aktif bir rol üstlenmeyi planladıklarını göstermektedir.
- %21.6, gerekli yerlerden (ambulans, itfaiye vb.) yardım talep etmeyi düşündüklerini belirtiyor. Bu, depremzedelere yardım sağlamak için ilgili kurumların desteğini aramayı planladıklarını göstermektedir.
- %36.9, depremzedeler için giyecek, gıda, çadır, su, kan ve para yardımı toplamayı düşündüklerini ifade ediyor. Bu, depremzedelere temel ihtiyaçları olan malzemeleri sağlamak ve onları desteklemek için yardım kampanyaları düzenlemeyi planladıklarını göstermektedir.
- Diğer yanıtlar arasında kurtulan insanları sakinleştirmeye çalışma (%8.1) ve depremzedelere yardım kampanyası başlatma (%12.6) bulunmaktadır.

Bu verilere dayanarak, insanların depremzedelere yardım etmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli yöntemler düşündüğünü görmekteyiz. Acil tıbbi yardım, malzeme yardımı, destek sağlama ve yardım kampanyaları gibi farklı yardım eylemleri planlanmaktadır. Bu, insanların toplum bilincine sahip olduklarını ve bir felaket durumunda yardımlaşma ve dayanışma göstermeye istekli olduklarını göstermektedir.

En yüksek orana sahip olan yanıt "Depremzedeler için giyecek, gıda, çadır, su, kan ve para yardımı toplarım" (%36,94) şeklindedir. Bu yanıt öğrenciler açısından ayrıntılı olarak yorumlayacak olursak:

Deprem anında zarar gören insanlara yardım etmek, birçok öğrencinin içindeki insani duyguları harekete geçiren bir tepkidir. Depremzedelerin ihtiyaçlarını karşılamak ve onlara destek olmak için çeşitli yardım faaliyetleri gerçekleştirilir. En yaygın şekilde bu yardımlar; giyecek, gıda, çadır, su gibi temel ihtiyaçların karşılanması, kan bağıışı ve maddi yardım şeklinde gerçekleştirilir.

Öğrenciler, depremzedeler için yardım kampanyaları düzenleyerek ve toplumun desteğini sağlayarak önemli bir rol oynayabilirler. Bu kampanyalar kapsamında, giyecek, gıda, çadır, su gibi temel ihtiyaç malzemeleri toplanabilir ve depremzedelere ulaştırılabilir. Ayrıca, kan bağıışı kampanyaları düzenlenerek depremzedelerin kan ihtiyaçlarının karşılanması sağlanabilir.

Öğrenciler aynı zamanda, depremzedelerin psikolojik durumlarını da göz önünde bulundurmalı ve onları sakinleştirmeye çalışmalıdır. Panik yapmamaları için moral ve destek vermek, depremzedelerin duygusal olarak rahatlamalarını sağlar.

Depremzedeler için gerekli yardımın sağlanması konusunda devlet kurumlarına da başvurulabilir. İlgili kurumlar, ambulans, itfaiye ve diğer yardım ekiplerini yönlendirerek depremzedelere acil müdahalede bulunabilirler. Bu şekilde, depremzedelerin ihtiyaçlarının hızlı bir şekilde karşılanması ve güvenli bölgelere tahliye edilmeleri sağlanabilir. Öğrenciler, deprem anında yapabilecekleri yardım faaliyetlerini öğrenerek, toplumda dayanışma ve yardımlaşma bilincini artırabilirler. Böylece, depremzedelerin acil yardım ihtiyaçlarının karşılanmasında aktif bir rol oynayarak toplumun bir parçası olurlar.

Tablo 7. Sizce Deprem Önceden Bilinebilir mi? Sorusuna Verilen Cevapların Dağılım Tablosu

6. Sizce deprem önceden bilinebilir mi?	KIZ	%	ERKEK	%	TOPLAM	%
Deprem ne zaman olacağı, hayır belirlenemez.	11,00	9,91	11,00	9,91	22,00	19,82
Deprem ne zaman olacağı, belirlenebilir.	4,00	3,60	1,00	0,90	5,00	4,50
Deprem ne zaman olacağı, belirlenemez, fakat önlem alınabilir.	33,00	29,73	18,00	16,2	51,00	45,95
Bilmiyorum.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Deprem ne zaman olacağı, şu anda belirlenemiyor, önümüzdeki yıllarda mümkün olabilir.	8,00	7,21	5,00	4,50	13,00	11,71
Belirlenebilir. (Hayvanların huysuzlanmasından, farklı sesler ve koşturmasından anlaşılabilir)	6,00	5,41	14,00	12,6	20,00	18,02

Deprem önceden bilinebilir mi?" sorusuna verilen cevapları analiz edebiliriz:

- %19.8, depremin ne zaman olacağını belirlenemeyeceğini ifade ediyor. Bu, genel bir kabul olan deprem önceden kesin olarak tahmin edilemez fikrini yansıtmaktadır.
- %4.5, depremin ne zaman olacağını belirlenebileceğini ifade ediyor. Ancak bu oran düşük olduğu için, bu fikre katılanların sayısı sınırlıdır.

- %45.9, depremin ne zaman olacağına belirlenemese de önlem alınabileceğini ifade ediyor. Bu, deprem riskine karşı hazırlık yapılması ve önlemlerin alınması gerektiği konusunda yaygın bir görüştür.
- Diğer yanıtlar arasında depremin ne zaman olacağına belirlenememesi ve belirsizliğin devam etmesi (%11.7) ve bazı insanların deprem öncesi işaretlerin farkında olabileceği düşüncesi (%18.0) yer almaktadır.

Bu verilere dayanarak, çoğunluk insanların depremin ne zaman olacağına kesin olarak belirlenemeyeceğini ve belirsizliğin devam ettiğini kabul etmektedir. Ancak, önlem alma ve hazırlıklı olma fikri de genel olarak kabul görmektedir. Depremin önceden bilinebilir olup olmadığına ilişkin farklı düşünceler olduğu görülmektedir, ancak çoğunluğun deprem öncesi kesin bir bilginin olmadığı konusunda hemfikir olduğu görülmektedir.

Yine de, bu veriler toplumun genel görüşlerini yansıtırken, bilimsel araştırmalar ve uzmanların deprem tahminleme konusundaki çalışmaları hakkında ayrıntılı bir inceleme yapılmamıştır. Depremin önceden bilinebilirliği konusu hala aktif bir araştırma ve tartışma konusudur ve kesin bir sonuca ulaşmak için daha fazla bilgi ve araştırmaya ihtiyaç vardır.

En yüksek orana sahip olan yanıt "Depremin ne zaman olacağı belirlenemez, fakat önlem alınabilir" (%45,95) şeklindedir. Bu yanıt öğrenciler açısından ayrıntılı olarak yorumlayacak olursak:

Depremin ne zaman olacağını kesin olarak tahmin etmek mümkün değildir. Bilim insanları ve uzmanlar, deprem önceden kesin bir şekilde belirlenebilecek bir olay değildir. Depremlerin zamanlaması ve büyüklüğü doğal olarak tahmin edilemez.

Ancak, depreme karşı önlem almak mümkündür. Öğrenciler, deprem öncesi ve deprem anında alınabilecek önlemleri öğrenerek, kendilerini ve çevrelerindeki koruma konusunda bilinçlenmelidirler. Örneğin, deprem sırasında güvenli bir alan bulmak, devrilebilecek eşyaları sabitlemek, deprem çantası hazırlamak gibi önlemler alınabilir.

Deprem önceden belirlenemese de, bazı doğal işaretler ve gözlemler deprem olasılığını gösterebilir. Bu konuda bazı insanlar, hayvanların davranışlarında değişiklikler, farklı sesler veya ani hareketler gibi işaretleri gözlemleyerek deprem olasılığını anlamaya çalışırlar. Ancak bu işaretlerin güvenilirliği ve doğruluğu kesin değildir ve bilimsel bir temele dayanmamaktadır.

Sonuç olarak, depremin ne zaman olacağını önceden bilmek mümkün olmasa da, depreme karşı önlem alarak ve bilinçli davranarak zararları en aza indirmek ve güvenliğini sağlamak mümkündür. Öğrenciler, deprem hakkında doğru bilgilere sahip olarak güvenlik önlemlerini uygulayarak kendi ve çevrelerindeki insanların güvenliğini sağlamaya katkıda bulunabilirler.

Tablo 8. Deprem Sırasında ve Sonrasında Neler Yaşadınız ve Hissettikleriniz Nelerdir? Sorusuna Verilen Cevapların Dağılım Tablosu

7. Deprem sırasında ve sonrasında neler yaşadınız ve hissettikleriniz nelerdir?	KIZ	%	ERKEK	%	TOPLAM	%
Deprem sırasında Korku hissederim.	17,00	15,32	10,00	9,01	27,00	24,32
Deprem sırasında Heyecanlanırım.	1,00	0,90	3,00	2,70	4,00	3,60
Ciddi bir deprem yaşamadım.	2,00	1,80	7,00	6,31	9,00	8,11
Yıkım ve korku yaşadım.	6,00	5,41	7,00	6,31	13,00	11,71
Deprem sırasında Korku, panik, heyecan sonrasında üzüntü.	13,00	11,71	1,00	0,90	14,00	12,61
Deprem sırasında Sarsıntı, eşyaların devrilmesi.	0,00	0,00	1,00	0,90	1,00	0,90
Yaralı insanlar için üzüntü, Acı, kalanlar için maddi sıkıntı.	9,00	8,11	6,00	5,41	15,00	13,52
Deprem sırasında Ölmekten, Deprem sonrasında annesiz, babasız kalmaktan korkarım.	14,00	12,61	15,00	13,6	28,00	26,21

Deprem sırasında ve sonrasında yaşanan deneyimleri ve hisleri analiz ettiğimizde, en fazla olan cevap "Deprem sırasında Ölmekten, Deprem sonrasında annesiz, babasız kalmaktan korkarım" olmuştur (%26,21). Bu sonuç, depremin insanlar üzerindeki psikolojik etkilerini ve en temel korkuları yansıtmaktadır.

Deprem, doğal bir afet olduğu için yaşanan korku ve endişe oldukça doğaldır. Özellikle deprem sırasında hayatta kalma ve sevdiklerinin güvende olması gibi temel insani ihtiyaçlar ön plana çıkar. Bu nedenle, insanların deprem sırasında ve sonrasında en çok ölüm korkusu ve sevdiklerini kaybetme korkusu yaşadığını görmekteyiz.

Ayrıca, deprem sonrasında yıkım, korku, üzüntü, panik, heyecan gibi duygusal tepkilerin de belirgin olduğu görülmektedir. Depremi şiddeti ve etkileri kişiden kişiye farklılık gösterebilir, ancak genel olarak insanlar depremle ilgili olumsuz duygular yaşayabilirler. Bu veriler, deprem öncesinde ve sonrasında psikolojik destek, güvenliğe yönelik önlemler ve toplumsal dayanışmanın önemini vurgulamaktadır. İnsanların deprem öncesi bilinçlendirilmesi, afet planlarına uygun davranışların öğretilmesi ve duygusal destek sağlanması, deprem sonrasında yaşanan zorlukları hafifletebilir ve toplumun dayanıklılığını artırabilir.

- "Deprem sırasında Korku hissederim" (%24,32): Deprem anında korku hissetmek oldukça doğaldır. Şiddetli sarsıntılar, çevredeki yıkımlar ve tehlikeler insanlarda korku ve endişe yaratabilir. Bu durum, deprem anında yaşanan stres ve panik durumlarının bir yansımasıdır.
- "Ciddi bir deprem yaşamadım" (%8,11): Bazı kişiler, ciddi bir deprem yaşamamış olabilir ve dolayısıyla deprem sırasında ve sonrasında belirli bir deneyim ve his yaşamamış olabilirler. Bu, depremlerin bölgesel veya bireysel farklılıklar gösterebileceğini ve herkesin aynı derecede deprem deneyimi yaşamayabileceğini gösterir.
- "Yaralı insanlar için üzüntü, Acı, kalanlar için maddi sıkıntı" (%13,52): Deprem sonrasında, yaralanmalar ve kayıplar yaşanabilir. Bu durumda, insanlar hem duygusal olarak üzüntü duyabilir hem de maddi sıkıntılarla karşılaşabilirler. Bu veri, depremin insanlar üzerindeki travmatik etkilerini ve afet sonrası yardım ihtiyacını göstermektedir.
- "Deprem sırasında Sarsıntı, eşyaların devrilmesi" (%0,90): Bu veri, deprem sırasında fiziksel etkilerin, özellikle sarsıntı ve eşyaların devrilmesinin deneyimlendiğini göstermektedir. Bu durum, depremin doğrudan etkilerine ve çevredeki maddi hasarlara dikkat çekmektedir.

Deprem sırasında ve sonrasında yaşanan deneyimler ve hisler, depremin ciddiyetini ve etkisini göstermektedir. Depremlere karşı bilinçlenme, güvenlik önlemleri, afet planlaması ve psikolojik destek gibi konular, toplumun depremle başa çıkabilmesi ve etkilerini en aza indirebilmesi için önemlidir. Ayrıca, deprem sonrası yardım, dayanışma ve toplumsal destek önemli bir rol oynamaktadır.

Tablo 9. Yaşadığınız Evin Depreme Dayanıklılığı Hakkında Ne Düşünmeksiniz? Sorusuna Verilen Cevapların Dağılım Tablosu

8. Yaşadığınız evin depreme dayanıklılığı hakkında ne düşünümeksiniz?	KIZ	%	ERKEK	%	TOPLAM	%
Fikrim yok.	8,00	7,21	11,00	9,91	19,00	17,12
Evimizin Dayanıklı olduğunu düşünmüyorum. Evimiz dayanıksız, çünkü gecekondur.	2,00	1,80	2,00	1,80	4,00	3,60
Dayanıklı olduğunu düşünmüyorum (Çünkü evleri malzemenen çalarak dayanıksız yapıyorlar.)	4,00	3,60	4,00	3,60	8,00	7,21
Evimizin Depreme Karşı dayanıklı olduğunu düşünüyorum.	29,00	26,13	14,00	12,61	43,00	38,74
Evimiz depreme karşı orta derecede dayanıklı.	12,00	10,81	9,00	8,11	21,00	18,92
Evimiz pek dayanıklı değil.	7,00	6,31	9,00	8,11	16,00	14,41

Yukarıdaki veriler, öğrencilerin evlerinin depreme dayanıklılığı hakkındaki düşüncelerini yansıtmaktadır. Verilere göre, öğrencilerin %38.7'si evlerinin depreme karşı dayanıklı olduğunu düşünmektedir. Bu oran en yüksek olan orandır.

Bununla birlikte, verilerin geri kalanında evlerin dayanıklılığı hakkında bir belirsizlik veya endişe söz konusudur. Öğrencilerin %17.1'i evlerinin dayanıklılığı hakkında bir fikri yoktur, %14.4'ü evlerinin pek dayanıklı olmadığını düşünmektedir ve %18.9'u evlerinin depreme karşı orta derecede dayanıklı olduğunu düşünmektedir. Ayrıca, %7.2'si evlerin malzemesinden dolayı dayanıksız olduğunu düşünmektedir ve %3.6'sı gecekondur olduğu için evlerinin dayanıksız olduğunu belirtmektedir.

- "Fikrim yok" (%17,12): Bazı kişiler, evlerinin depreme dayanıklılığı hakkında bir fikir sahibi olmayabilir. Bu, deprem bilincinin yetersiz olabileceğini veya evlerin teknik özellikleri hakkında bilgi eksikliği olduğunu gösterebilir.
- "Evimizin Dayanıklı olduğunu düşünmüyorum. Evimiz dayanıksız, çünkü gecekondur." (%3,60): Bu veri, gecekonduların genellikle depreme dayanıklı olmayan yapılar olduğunu düşünen bireyleri temsil ediyor. Gecekondur bölgelerinde yapılan düşük maliyetli ve plansız inşaatlar, deprem riskini artırabilir.
- "Dayanıklı olduğunu düşünmüyorum (Çünkü evleri malzemenen çalarak dayanıksız yapıyorlar.)" (%7,21): Bu yanıt, bazı insanların evlerin depreme dayanıklılığını etkileyen kalitesiz malzemeler

kullanılarak yapıldığına inandığını gösteriyor. Malzeme kalitesi, yapıların depreme karşı dayanıklılığını önemli ölçüde etkileyebilir.

- "Evimizin Depreme Karşı dayanıklı olduğunu düşünüyorum." (%38,74): Çoğunluk, evlerinin depreme karşı dayanıklı olduğunu düşünmektedir. Bu olumlu düşünce, belki de binalarının yapısal özelliklerine, inşaat standartlarına veya yerel yönetimlerin deprem önlemlerine uygunluklarına dayanmaktadır.
- "Evimiz depreme karşı orta derecede dayanıklı." (%18,92): Bu yanıt, bazı kişilerin evlerinin deprem dayanıklılığı konusunda orta düzeyde bir güvene sahip olduğunu göstermektedir. Bu durum, yapıların kısmen depreme dayanıklı olduğunu düşündüklerini gösterir.
- "Evimiz pek dayanıklı değil." (%14,41): Bir grup insan, evlerinin depreme karşı pek dayanıklı olmadığını düşünmektedir. Bu, yapıların yapısal durumu veya yaşanan bölgedeki deprem riski hakkında endişe duyulduğunu gösterir.

En fazla olan yanıt, "Evimizin Depreme Karşı dayanıklı olduğunu düşünüyorum" (%38,74) şeklindedir. Bu, ankete katılanların çoğunluğunun evlerinin depreme karşı dayanıklı olduğuna inandığını gösterir. Bu olumlu düşünce, yapıların güvenliğine ve inşaat standartlarına güvenin bir göstergesi olabilir.

Bu veriler, öğrencilerin evlerinin depreme karşı dayanıklılığı hakkında endişeleri olduğunu ve bazı öğrencilerin evlerinin gerçekten deprem dayanıklılığına sahip olmadığını düşündüğünü göstermektedir. Bu durum, deprem gibi doğal afetlerin sıklıkla yaşandığı bir ülkede yaşayan öğrenciler için önemlidir ve acil durum hazırlıkları yaparken bu endişelerin ve gerçeklerin dikkate alınması gerektiğini göstermektedir. Öğrencilerin evlerinin deprem dayanıklılığı hakkında daha fazla bilgi edinmeleri, deprem sonrası olası zararları en aza indirmek için önemlidir.

7. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu yorumlar, verilere dayanarak genel bir anlayış sunmak içindir ve istatistiksel analizlere sonucu ortaya çıkan verilerin sayısallaştırmasına dayanmaktadır. Günümüzde, deprem gibi doğal afetler, her ne kadar önceden tahmin edilemese de, dünyanın her yerinde meydana gelebilmektedir. Türkiye, deprem açısından oldukça riskli bir bölgede yer almaktadır. Bu nedenle, özellikle okullar gibi yoğun öğrenci nüfusu olan yerlerde, deprem farkındalığı ve hazırlığı son derece önemlidir. Bu araştırma sonuçları ile ortaokulda eğitim gören depremi yaşamış öğrencilerin deprem farkındalığının incelenmesi üzerine bilgiler sunulmuştur.

Deprem farkındalığı, bireylerin bir depremin ne zaman meydana gelebileceği ve deprem sırasında yapılması gerekenler hakkında sahip oldukları bilgidir. Öğrencilerin deprem farkındalığı, hem hayatta kalma becerilerini artırmak, hem de deprem sonrası stres ve travmanın azaltılmasına yardımcı olmak açısından son derece önemlidir. Öğrencilerin depremin ne zaman olacağı konusundaki genel düşüncelerinin depremin zamanının belirlenemeyeceği yönündedir. Türkiye'de yapılan araştırmalar, öğrencilerin deprem farkındalığı konusunda belirli bir bilgi seviyesine sahip olduklarını ortaya koymuştur. Ancak, deprem farkındalığına ilişkin bilgi düzeyi, öğrencilerin yaş ve coğrafi bölgelerine göre farklılık gösterebilmektedir. Demirci & Yıldırım'ın (2015) yaptıkları araştırmaya göre İstanbul'daki ortaöğretim okulu öğrencilerinin %66'sı deprem farkındalığına sahiptir. Benzer bir araştırmada Van'daki ilköğretim okulu öğrencilerinin %83'ü deprem farkındalığına sahip oldukları tespit edilmiştir (Kurt & Gülbahçe, 2019). Ancak, İstanbul'daki ortaöğretim öğrencilerinin sadece %41'i, deprem farkındalığına sahiptir (Demirci & Yıldırım, (2015). Bu farklılıkların nedeni, öğrencilerin yaşları, deprem tecrübeleri ve deprem riskinin algılanması ile ilgili olabilir. Örneğin, deprem riskinin yüksek olduğu bölgelerde yaşayan öğrenciler, deprem farkındalığına daha fazla sahip olma eğilimindedirler. Öğrencilerin deprem farkındalığını artırmak için, eğitimcilerin ve okulların öğrencilere deprem konusunda eğitim vermesi son derece önemlidir. Öğrencilere, deprem öncesi ve sonrası yapılması gerekenler hakkında bilgi vererek, onların deprem farkındalığı ve hazırlığı konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlamak gerekmektedir. Deprem farkındalığı konusunda yapılan araştırmalar, öğrencilerin deprem konusunda belirli bir bilgi seviyesine sahip olduklarını ancak bu konuda daha fazla çalışmanın yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Özellikle, öğrencilerin deprem farkındalığının yaş gruplarına ve coğrafi bölgelere göre farklılıklar gösterdiği unutulmamalıdır. Bununla birlikte, deprem farkındalığına sahip olmanın yanı sıra, öğrencilerin deprem sonrası stres ve travma ile başa çıkma becerilerinin de geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, okulların deprem öncesi ve sonrası psikolojik destek sağlamak üzere hazırlıklı olmaları son derece önemlidir. Araştırma sorularını cevap öğrencilerin büyük çoğunluğunda depremin kendilerinde korku yarattığını ifade etmiştir. Okullarda deprem sonrası psiko sosyal destek grupları oluşturularak farklı

şekillerde eğitimler verilmiş olsa da depremin öğrenciler üzerindeki psikolojik etkisini ne kadar etkili olduğunu kesin olarak belirlemek mümkün değildir.

Türkiye'deki öğrencilerin deprem farkındalığı konusunda belirli bir bilgi seviyesine sahip oldukları ancak bu konuda daha fazla çalışmanın yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin deprem farkındalığını artırmak için okulların eğitim vermesi ve psikolojik destek sağlaması son derece önemlidir. Böylece, deprem sonrası stres ve travmanın azaltılması ve hayatta kalma becerilerinin artırılması sağlanabilir. Bu bağlamda, deprem farkındalığı eğitimi için okullarda neler yapılabileceği üzerine çalışmalar yapılmaktadır. Örneğin, deprem farkındalığı konusunda farklı yaş gruplarına özel eğitim materyalleri ve aktiviteleri geliştirilebilir. Ayrıca, deprem simülasyonları gibi pratik eğitimler de öğrencilerin deprem konusunda daha bilinçli olmalarına yardımcı olabilir.

Öğrencilerin deprem farkındalığının artırılması için ailelerin de önemli bir rol oynadığı unutulmamalıdır. Ailelerin deprem konusunda bilgi sahibi olması ve öğrencilerine bu konuda destek olması gerekmektedir. Ayrıca, deprem farkındalığı konusunda yapılan eğitimlerin sadece öğrencilerle sınırlı kalmaması, okul personeli ve velilerin de dâhil edilmesi önemlidir.

Sonuç olarak, Türkiye gibi deprem riskinin yüksek olduğu bir ülkede, öğrencilerin deprem farkındalığına sahip olmaları son derece önemlidir. Bu amaçla, okullarda deprem farkındalığı eğitimleri verilmeli ve öğrencilerin deprem sonrası stres ve travma ile başa çıkma becerileri de geliştirilmelidir. Bu sayede, deprem konusunda bilinçli bireyler yetiştirilebilir ve deprem sonrası zararların en aza indirilmesi sağlanabilir.

8. ÖNERİLER

Detaylı bir analiz yapmak için daha fazla veriye ve bağlam bilgisine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, anketler, mülakatlar veya odak grup çalışmaları gibi yöntemlerle katılımcılardan daha spesifik bilgiler toplamak da faydalı olabilir.

Deprem farkındalığı hakkında daha fazla bilgi elde etmek için aşağıdaki gibi bazı noktalara odaklanabilirsiniz:

1. Katılımcıların deprem hakkında bilgi düzeyi: Katılımcılar deprem hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını düşünüyorlar mı? Deprem hakkında temel bilgilere sahip olmak, deprem farkındalığını artırabilir.
2. Depremden korunma önlemleri: Katılımcılar deprem öncesinde ve sırasında hangi önlemleri aldıklarını biliyorlar mı? Örneğin, acil durum planları yapmak, sarsıntı anında güvenli bir yer bulmak veya deprem çantası hazırlamak gibi önlemler deprem farkındalığını yansıtabilir.
3. Deprem algısı ve duygusal tepkiler: Katılımcılar depremi nasıl algılıyorlar ve ne gibi duygusal tepkiler veriyorlar? Deprem korkutucu, endişe verici veya travmatik bir deneyim olarak algılanması, deprem farkındalığını etkileyebilir.
4. Deprem eğitimi ve bilinçlendirme: Katılımcılar deprem eğitimine maruz kaldılar mı? Örneğin, okullarda veya toplumda düzenlenen deprem tatbikatları, bilgilendirme etkinlikleri veya afet bilinci kampanyaları gibi etkinlikler, deprem farkındalığını artırabilir.

Bu noktaları araştırmak, deprem farkındalığını daha kapsamlı bir şekilde anlamaya yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

- Acar-Savuk, D., Selvi, S., & Öztürk, E. (2019). Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Deprem Farkındalık Eğitiminin Bilgi Düzeyi ve Uygulama Durumuna Yönelik İncelemesi. *Journal of Research in Education and Teaching*, 8(1), 200-215.
- Altun, Ş., & Uskun, E. (2018). Disaster mental health: A review study. *Klinik Psikiyatri*, 21(4), 388-401. doi:10.5505/kpd.2017.41755
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5* (Vol. 5, No. 5). Washington, DC: American psychiatric association
- American Red Cross (2021). *Earthquake Safety*. Example. <https://www.example.com>
- Atıcı, E. (2020). Deprem Algısı ve Kültür: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(73), 296-313. <https://doi.org/10.17755/esosder.640756>

- Brewin, C. R., Andrews, B., & Valentine, J. D. (2000). Meta-analysis of risk factors for posttraumatic stress disorder in trauma-exposed adults. *Journal of consulting and clinical psychology, 68*(5), 748.
- Bryant, R. A., Friedman, M. J., Spiegel, D., Ursano, R., & Strain, J. (2014). A review of acute stress disorder in DSM-5. *Depression and anxiety, 31*(6), 499-505.
- CDC (2021). *Earthquakes*. <https://www.cdc.gov/disasters/earthquakes/index.html>
- Chiu, Y. W., Huang, Y. T., Tsai, K. Y., Chen, Y. C., Wu, H. H., & Chou, P. (2016). Psychological distress and related factors after the Kaohsiung gas explosion. *Journal of the Formosan Medical Association, 115*(8), 647-653.
- Çetinkaya, M., & Aydın, A. (2019). İlköğretim Öğrencilerinin Gölcük Depremi Sonrası Stres ve Travma Belirtileri. *Journal of Education and Future, 15*(1), 49-68.
- Demirci, A. & Yıldırım, S. (2015). İstanbul'da Ortaöğretim Öğrencilerinin Deprem Bilincinin Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi, 45*(207), 89-118.
- Demirci, S. (2016). Earthquake preparedness of primary school students: A case study of Turkey. *International Journal of Disaster Risk Reduction, 21*, 231-238. doi:10.1016/j.ijdr.2016.11.004
- Erdoğan, E. (2016). Deprem Etkilerine Karşı Dirençli Yapı Tasarımı. *Mühendis ve Makina*,(568), 70-77.
- Ersoy, S. ve Atasoy, M. (2023). Deprem Bilinci ve Eğitimi: Türkiye Örneği. *Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5*(3), 132-148.
- Federal Emergency Management Agency [FEMA] (2008). Preparing for earthquakes: A homeowner's guide.
- Federal Emergency Management Agency [FEMA]. (2019). Drop, Cover, and Hold On. <https://www.fema.gov/media-library/assets/documents/28161>
- Federal Emergency Management Agency [FEMA] (2020). Earthquake safety at school. Retrieved from <https://www.fema.gov/media-library/assets/documents/34425>
- Kanbur, Z. (2019). Depremi Maden Oluşumlarına Etkisi. *Türkiye Jeoloji Bülteni, 62*(2), 61-69. <https://doi.org/10>
- Kaplan, E. (2020). *Earthquake Preparedness*. Alıntı: <https://www.ready.gov/earthquakes>
- Karagöz, Ş. (2017). Lise Öğrencilerinin Deprem Bilgi Düzeyleri ve Farkındalıkları: Rize İli Örneği. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6*(2), 733-748.
- Karanci, A. N. & Baştuğ, G. (2010). Post-traumatic stress reactions and depression among earthquake survivors in Turkey. *The Journal of Nervous and Mental Disease, 198*(7), 501-509. doi:10.1097/NMD.0b013e3181e4c91a
- Karthikeyan, K., & Rajendran, K. (2020). Teaching Students to Identify Safe and Hazardous Spaces during Earthquakes. *International Journal of Disaster Risk Science, 11*(1), 33-44. doi:10.1007/s13753-019-00246-7
- Kessler, R. C., Galea, S., Jones, R. T., & Parker, H. A. (2006). Mental illness and suicidality after Hurricane Katrina. *Bulletin of the World Health Organization, 84*, 930-939.
- Kılıç, M. (2019). Deprem Eğitimi ve Okullardaki Uygulamalar. *Journal of Education and Training Studies, 7*(5), 138-147. doi: 10.11114/jets.v7i5.4134
- Kurt, E., & Gülbahçe, A. (2019). Van depremini yaşayan öğrencilerin travma sonrası stres bozukluğu düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23*(3), 957-972.
- Meral, S. (2014). Depremlerin Toplumsal Etkileri. *Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(1), 107-126. doi: 10.18046/sbd.69887
- National Research Council [NRC] (2003). *A Performance-Based Approach to Define the Site-Specific Earthquake Ground Motion*. Washington DC.
- Neria, Y., Nandi, A. & Galea, S. (2008). Post-traumatic stress disorder following disasters: a systematic review. *Psychological Medicine, 38*(4), 467-480. doi: 10.1017/S0033291707001353

- Norris, F. H., Friedman, M. J., Watson, P. J., Byrne, C. M., Diaz, E., & Kaniasty, K. (2002). 60,000 disaster victims speak: Part I. An empirical review of the empirical literature, 1981-2001. *Psychiatry*, 65(3), 207-239.
- Özdaş, A. (2021). Depremler ve Yapılar. *Yapı*, 459, 30-35.
- Öztürk, H. (2015). Depremler ve Oluşumları. *Çukurova Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 30.
- Pfefferbaum, B., & North, C. S. (2020). Mental Health and the Covid-19 Pandemic. *New England Journal of Medicine*, 383(6), 510-512. doi: 10.1056/NEJMp2008017
- Pynoos, R. S., Goenjian, A., Steinberg, A. M., Endres, D., & Abraham, K. (2013). *Traumatic stress in childhood and adolescence: Recent developments and current controversies*. In Handbook of traumatic stress disorders (pp. 139-158). Springer US.
- Rando, T. A. (1993). *Treatment of complicated mourning*. Research press.
- Smith, J. (2018). The Importance of Earthquake Safety. National Geographic. <https://www.nationalgeographic.com/environment/natural-disasters/earthquake-safety-tips/>
- Smith, J. (2020). Deprem Hazırlığındaki Okullarda Simülasyonların Önemi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 123-145.
- Şahin, E., Ceylan, H. & Yıldız, E. (2020). İlköğretim Öğrencilerinin Deprem Farkındalığı ve Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 12(1), 217-230.
- Şahin, N. H., Batmaz, K. S., & Bilgin, H. (2016). Psychological Reactions and Coping Strategies of the Individuals Who Experienced the Van Earthquake. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 26(2), 151-160. doi:10.5455/bcp.20150317022925
- TPD (2019). Afetlerde Psikolojik Destek. Türkiye Psikiyatri Derneği. <https://www.tpd.org.tr/afetlerde-psikolojik-destek>
- UNDRR (2021). *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030*. <https://www.undrr.org/implementing-sendai-framework/what-sendai-framework>
- UNESCO (2021). *Disaster risk reduction education*. <https://en.unesco.org/themes/education-emergencies/disaster-risk-reduction>
- USGS (2021). *Earthquake Preparedness*. Usgs. <https://www.usgs.gov/natural-hazards/earthquake-hazards/preparedness>
- USGS (2021). *Earthquake Hazards Program*. <https://www.usgs.gov/natural-hazards/earthquake-hazards>
- Ünal, İ., Ünal, H. E. & Kesici, Ş. (2020). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Deprem Konusundaki Bilgi Düzeyleri ve Deprem Risk Algıları. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 1492-1510.
- Ünsal, S., Arslan, H. & Mutlu, İ. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Deprem Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi: Bir Durum Çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 69, 401-421.
- Yılmaz, V. & Çevik, C. (2020). *Depremlerde Psikolojik İlk Yardım: Türkiye Örneği*. 4. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Bildiriler Kitabı, 1072-1079.
- Yılmaz, V., Özdemir, H. & Şahin, N. H. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Deprem Öncesi ve Sonrası Çocukları Destekleme Yaklaşımları. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 8(15), 53-72.